

## ● Folkedans



**Suksess for bygdedans:** Prosjektet Bygda dansar har satset 36 millioner kroner i 11 fylker på å få bygdedansen opp og fram. Her fra Akersarv i Akershus der danseglade ungdommer spiller «Skranglebein» Hoff Mydske (rap) i den nyskapende danseforestillinga «Mitt Distrikt».

# Satser 36 millioner på å få

I 11 fylker er det satset til sammen 36 millioner kroner på prosjektet Bygda dansar. Resultatet er mer folkedans som både sosial aktivitet og næring i distriktene.

– Det ligger store verdier og muligheter i nett-opp lokal tradisjonsdans og folkemusikk rundt om i distriktene. Jeg vil satse alt på en framtid der både dans og musikk basert på blant annet lokale tradisjoner blir levebrødet mitt, sier Jon Bugge Mariussen (20) til Nationen.

Etter å ha vært med på prosjektet Bygda dansar i hjemfylket Akershus gjennom tre år, valgte Mariussen som 18-åring å dra til Gudbrandsdalen for å fullføre videregående med fordypning i

nettopp dans på den nye folkedanslinja på Vinstra.

### Søker folkedansrøtter

– Bygda dansar ga meg lyst til å fordype meg i nettopp folkedans og folkemusikk. Her midt i Gudbrandsdalen lærer jeg masse om både røtter og videreutvikling av folkedans – blant annet i miljøet knyttet til landslinjen for folkemusikk, sier Mariussen.



### Hele bygda

uksesskriteriene er først og fremst om vi har klart å stimulere til fortsatt arbeide.

Siri Mæland, amanuensis i folkedans

Hovedinstrumentene til den dansefrelste 20-åringen på landslinjen ved Vinstra vgs. er halling og munnharpe. Etter russetida i vår er han klar for masse spennende dansejobber i både inn- og utland.

– Danseoppdragene står i kø. Etter folkedans-utdanninga i Gudbrandsdalen skal jeg bo i Oslo og jobbe fritt ett år med ulike danseforestillinger og turneer over hele landet, sier Mariussen.

### Masse oppdrag i bygd og by

– Først blir det fire måneder med dans knyttet til en større forestilling ved Västana Teater i Värmland i Sverige sammen med blant andre Margit Myhr og Frikar-danserne Ådne Kolbjørnshus og Vetle Springgard i ulike roller.

Til høsten skal Mariussen ha egen solo-



ner slår ring rundt musikerne Øyvind Sandum (trekkspill) og Per Olav  
Foto: Mathilde Øverland/Sff



**Senjapols og halling:** Ungdom fra Troms lærer tradisjonsdans fra ulike regioner under helgesamling til Arktisk takt.

Foto: Stiftinga for folkemusikk og folkedans



**Unge og eldre:** Ungdom i Hedmark får dansetrening i lokale danser på helgesamling i Bygda dansar-prosjektet Lek Østa.

Foto: Stiftinga for folkemusikk og folkedans

## Fakta

### Bygda dansar

- Landsomfattende prosjekt for å styrke folkedans som kulturarv, kunstnerisk uttrykk og samværsform.
- Har som mål å stimulere til dans som både sosial aktivitet og næring i distriktene.
- Samarbeider med lokale ressurspersoner og lokale lag i blant annet FolkOrg (Organisasjon for folkemusikk- og folkedans) og Noregs Ungdomslag.
- Er til nå gjennomført i 11 fylker – med en satsing på til sammen 36 millioner kroner. Målet er å få med alle fylker.



**Suksess i Akershus:** I Konglomerat (bildet), sluttforestillinga i Bygda dansar Akershus på Bærum Kulturhus, var fokus å teste ut hva scenisk folkedans kan være. Alle ungdommene hadde en aktiv rolle i det kunstneriske arbeidet.

Foto: Thor Hauknes



**Store verdier:** - Det ligger store verdier og muligheter i nettopp lokal tradisjonsdans og folkemusikk rundt om i distriktene, sier Jon Bugge Mariussen (bildet) – her i hallingdans.

Foto: Thor Hauknes

# hele bygda til å danse

forestilling ved Riksscenen for folkemusikk og folkedans i Oslo og senere delta på ulike turneer med folkedans og folkemusikk i bygd og by over hele landet.

– Planen er videre å starte på Høgskolen for dansekunst i Oslo og ta en bachelor innen dansekunst og koreografisk tenkning. Å delta på Bygda dansar har betydd svært mye for mine valg knyttet til både utdanning og yrke, slår Mariussen fast.

### – Stor dansemobilisering

Han framhever spesielt arbeidet med forestillinger og møtet med ulike koreografer – og det å tenke og skape helt nye uttrykk basert på folkedansstradisjonene våre.

– Det er svært spennende å ta utgangspunkt i



### Fikk lyst

Bygda dansar ga meg lyst til å fordype meg i nettopp folkedans og folkemusikk.

Jon Bugge Mariussen (20), danser

lokale bygdedansstradisjoner og musikk og videreutvikle disse verdiene – gjerne med helt nye og moderne uttrykk. Jeg mener det er et stort behov for å få nettopp folkedansen i Norge mye mer opp og fram, sier Mariussen.

Han gleder seg stort til å møte et større publikum med forestillinger basert på både spretne hallingkast og mange andre bygdedansstradisjoner i tiden som kommer.

### Gjennom 11 fylker

Det nasjonale folkedansprosjektet Bygda dansar har allerede tatt tusenvis av nyskapende danssteg gjennom hele 11 fylker. Siste par ut i den taktfaste og populære revitaliseringen av både lokal tradisjonsdans og folkemusikk er fylkene Troms og Rogaland.

– I en rekke fylker ser vi allerede solide resultat av den omfattende satsingen på å gi ungdom, særlig i Bygde-Norge, et tilbud om å arbeide med dans på et høyt nivå, sier fagkonsulent for Bygda dansar, Torill Steinjord, til Nationen.

Bygda dansar er hovedsakelig rettet mot ungdom fra 15 til 19 år. Prosjektet rekrutterer unge dansere, gir opplæring og presenterer flere forestillinger de tre årene det varer.

### Skaper nye jobber

– Med dette prosjektet gir vi ungdom i distriktene en unik mulighet til å utvikle seg som danser over flere år. Det er flere som har vært med i tidligere Bygda dansar-prosjekt som i dag lever som profesjonelle folkedansere, sier Steinjord.

Bygda dansar er utviklet og eies av Stiftinga ▶

## ● Folkedans



**Trendy og kult:** Tradisjonsdans er i ferd med å bli både trendy og kult – takket være blant annet prosjekt som Bygda dansar. Her Jon Bugge Mariussen (foran til høyre) som sammen med gode venner satser videre med egen forestilling basert på både tradisjonsdans og tradisjonsmusikk. Foto: Privat

► for folkemusikk og folkedans (Sff) og er det største, faste prosjektet ved Norsk senter for folkemusikk og folkedans i Trondheim – som også har det faglige, pedagogiske, kunstneriske og administrative ansvaret for prosjektet.

Bygda dansar-prosjektene har en total budsjetttramme på 3,3 millioner kroner over en prosjektperiode på tre år. De blir finansiert gjennom senterets tilskudd fra Kulturdepartementet med lokal delfinansiering der fylkeskommunen bidrar med 450000 kroner.

### Har satset 36 millioner

Det betyr at når siste par ut i Bygda dansar, Rogaland og Troms, er ferdig med sine prosjekt, er det brukt til sammen rundt 36 millioner kroner i 11 fylker.

– Vi ønsker også å styrke den lokale og regionale folkemusikken i alle fylker ved blant annet å knytte den sterkere til dansen som den alltid har hørt sammen med, sier Steinjord.

Bygda dansar i Troms heter Arktisk takt og hadde forrige helg samling i Ishavsbyen med russiske og norske ungdommer som lærte hverandre sine danser.

– Her samarbeidet vi med UKM Arctic i Tromsø hvor vi møtte russiske dansere og unge folkemusikere fra Folkland. På programmet hadde vi blant annet polsdans fra Stangnes på Senja, halling og ril fra Nordkjosbotn og prøvde oss litt på scenisk jobbing, sier Steinjord.

### Full fart i Rogaland og Troms

I Rogaland har Bygda dansar fått navnet «Rogalender» – og har blant annet gjennomført «Rogatakt» skoleåret 2017/2018.

– Her har vi gitt rundt 3000 ungdomsskoleelever i Sandnes en smakebit av halling, springar fra Suldal og reinlender. I tillegg har rundt 1000 vgs-elever i Rogaland fått den samme muligheten, sier Steinjord.

Våren 2017 ble det også danset – da med over 800 ungdommer i både ungdomsskoler og videregående over hele Rogaland.

– Det er kjempespennende å være med i Bygda dansar. Særlig å møte ungdommer med samme interesse på ulike kurs og samlinger i Rogaland, sier Åshild Helstrup Hindenes (15) fra Suldal,



### Hele bygda

Prosjektet har som mål å stimulere til dans som både sosial aktivitet og næring i distriktene.

Torill Steinjord, fagkonsulent for Bygda dansar

som både spiller hardingfele og danser på fritiden.

### Stor suksess i Akershus

Akershus er siste fylket som har fullført det treårige Bygda dansar-løpet.

– I prosjektet Akersarv har vi lagt stor vekt på å få fram dansernes eierskap til egen lokal dansearv, sier Mathilde Øverland, prosjektleder, instruktør og koreograf for Akersarv.

I midtforestillinga «Mitt Distrikt» skapte danserne egne soloer og presenterte seg som enkeltindivider.

– Målet for sluttforestillingen «Konglomerat» i Bærum Kulturhus var en videreutvikling til et ensemble. Den sceniske grunntanken i Bygda dansar er å bruke noe gammelt for å skape noe nytt – en sammenkobling av fortid og samtid, sier Øverland.

Akersarv har tatt for seg norsk tradisjonsdans som gammeldans, bygdedans, 1900-talls dans og turtdans.

### Fra halling til bygdesving

– Materialet i Akersarv har inkludert både solodans, pardans og gruppedans. Gjennom dette prosjektet har vi fått en forståelse av hvilken bredde og utvalg Akershus har av nettopp tradisjonsdanser. Akersarv sitt grunnrepertoar ble ulike lokale varianter av reinlender, tango, springdans og halling, sier deltaker Jon Bugge Mariussen.

Siri Mæland er amanuensis i folkedans, og har fulgt alle Bygda dansar-prosjektene mer eller mindre siden oppstarten i Sogn og Fjordane med «Fjordapuls».

Mæland har vært med både som instruktør direkte i prosjektet og senere med faglig oppfølging av de prosjekttilsatte.

### – Evgivarende folkedansprosjekt

– Suksesskriteriene er først og fremst om vi har klart å stimulere til fortsatt arbeide – og om noen ungdommer tar på seg jobben med å videreføre dansekunnskapen til nye generasjoner, sier Mæland.

Hun ser store ringvirkninger fra de første Bygda dansar-fylkene – hvor enkeltindivid fra



**Får fart på bygda:** Danseren Hans F. Løvlien (foran) sammen med ungdommer i Akersarv – som får full fart på tradisjonsdansene fra egne distrikt. Foto: Akersarv/Sff

disse prosjektene står fram som både administratorer, formidlere og dansekunstnere for videreføring av folkedansen.

– Vi ser prosjektet som «evigvarende», fordi det er et ambulerende prosjekt både for intensiv ungdomsopplæring og utvikling av scenekunst med folkelig kultur og ungdommer i sentrum. Siden de første prosjektene ble avsluttet er nye ungdomskull kommet til. Vi vil se positivt på om disse fylkene ønsker en ny runde med Bygda dansar, sier Mæland.

Lars Kristian Steen  
redaksjonen@nationen.no